



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## **Crisis Theologica**

**Cárdenas, Juan de**

**Sevilla, 1687**

Cap. III. Solvuntur obiectiones, quæ militant contra secundam opinionem.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75689](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75689)



## CAPVT III.

*Soluantur obiectiones, quæ militant contra secundam opinionem.*

## SYMMARIVM.

*Qui iurat verum sine animo iurandi, aliquid falsum admiscet, sed iuramentum non cadit supra falsum.* num. 13.

*Quomodo qui iurat sine animo iurandi, iuret ad decipiendum proximū?* num. 14 & seqq.

*Et quid quando iuramentum cadit supra sensum amphibologicum verū?* num. 16.

*An qui iurat sine animo iurandi, illudat Diuino testimonio?* num. 17. & seqq.

*An semper sit peccatum lethale, simulare sanctitatem?* deciditur ex S. Thoma. n. 19. & seqq.

*An qui orat, ut appareat sanctus, peccet mortaliter.* n. 21.

*An qui simulat orationem, ut appareat perfectus, peccet mortaliter.* Ibidem.

*Quomodo hypocrisis sit peccatum lethale?* n. 22.

*Disparitas inter eum, qui simulate orat, & eum, qui iurat sine animo iurandi.* n. 23. & seqq.

12. **Q**uia non solum censeo, eam secundam opinionem inueneri esse à damnatione Pontificis, sed etiam illam esse veram; opere pretium duxi satisfacere obiectionibus, quæ contra ipsam militare possunt. Obijcitur ergo primo. Qui iurat verum sine animo iurandi, mentitur in eo, quod dicit se iurare, cum re vera non iuret; & simul profert exterius iuramentum; sed qui menti-

tur iurans etiam sine animo iurandi, iuxta eam secundam opinionem, peccat mortaliter: ergo qui iurat verum sine animo iurandi, peccat mortaliter.

13. Respondetur concedendo, illum mentiri in eo casu, sed iuramentum non cadit supra mendacium, sed solum supra verum: quare distinguenda est minor: qui mentitur iurans sine animo iurandi peccat mortaliter, si cadat iuramentum supra mendacium, concedo; si cadat supra verum, nego. Si enim in eo casu diceret, *iuro me iurare*, esset peccatum mortale, quia iuramentum caderet supra mendacium.

14. Obijcitur secundo. Qui usurpat iuramentum ad decipiendum proximum, peccat mortaliter: sed qui iurat sine animo iurandi, usurpat iuramentum ad decipiendum proximum: ergo peccat mortaliter.

15. Respondetur eodem modo, esse peccatum mortale, si iuramentum usurpetur ad confirmandam deceptionem mendacem. Si vero non sit ad illam confirmandam, non esse mortale. Qui autem iurat verum sine animo iurandi decipit quidem proximum sine damnificatione illius (de hoc enim casu loquimur) dum dicit se iurare, cum re vera non iuret. Sed quia iuramentum non cadit supra ipsam deceptionem, ideo solum est veniale.

16. Dixi supra deceptionem mendacem, quia aliquando potest cadere eiusmodi iuramentum supra deceptionem non mendacem. Si enim cadat supra sensum amphibologicum verum (non tamen restrictionem mentalem) & sine damno proximi, siue sit cum animo iurandi, siue sine illo, solum erit culpa venialis.

17. Obijcitur tertio. Tunc est mortale, cum Diuino testimonio illudatur: sed qui iurat sine animo iurandi,



randi, Diuino testimonio illudit, cum per fictionem afferat illud, ita ut actu externo illud invocetur, interno autem eius invocationi dissentiat: ergo peccat mortaliter.

18. Respondetur, eam non esse Diuini testimonij illusionem. Hæc enim solum datur, quando Diuinum testimonium affertur in confirmationem falsi, sicut si quis fingeret se orare: nam licet oratio sit actus Religionis, adhuc illum actum fingere, ex genere suo non est mortale.

Filguer.  
S. Thom.

19. Instat Emmanuel Filguera citatus ex quadam doctrina S. Thomæ 2. 2. quæst. 111. art. 4. corp. sic arguens: [Si per orationem simulatam curet solum sanctus apparere, peccat mortaliter, quia grauius illudur Deo, cui simulate tribuit cultum debitum ex orationis suppositione: quod etiam contingit in eo, qui iurat sine animo iurandi; nam dumtaxat curat iurans apparere: quod contrariatur Diuino testimonio per illusionem adducto. Unde in quocumque euentu fieri contingat, debet præstari cum animo iurandi, ne Diuinum testimonium illadatur.] Huc vsque Filguera.

20. In quo arguendi modo aliqua veniunt notanda. Primum est, quod cum S. Thomas in eo loco, quem citat is author, expresse dicat, non semper peccare mortaliter eum, qui simulat sanctitatem; is author proponit eam propositionem vniuersalem, quod peccat mortaliter is, qui per orationem simulatam vult apparere sanctus. Audiendus est S. Thomas: *Si autem dicatur hypocrita ille, qui intendit simulare sanctitatem, à qua deficit per peccatum mortale, tunc quamuis sit in peccato mortali, ex quo priuatur sanctitate; non tamen semper ipsa simulatio est peccatum mortale, sed quandoque veniale; quod discernendum est ex fine; qui si repug-*

S. Thom.

*nat charitati Dei, vel proximi, erit peccatum mortale, puta, cum simulat sanctitatem, ut falsam doctrinam disseminet, vel ut adipiscatur Ecclesiasticam dignitatem indignus, vel quacumque alia temporalia bona, in quibus finem constituit. Si vero finis intentus non repugnet charitati, erit peccatum veniale, puta, cum aliquis in ipsa fictione delectatur; de quo dicitur 4. Ethicorum, quod magis videtur vanus, quam malus: eadem enim ratio est de mendacio, & simulatione. Contingit tamen quandoque, quod aliquis simulat perfectionem sanctitatis, quæ non est de salutis necessitate: sed talis simulatio nec semper est peccatum mortale, nec semper est cum peccato mortali. Huc vsque S. Thomas.*

21. Ex quo colligitur primo, eum, qui orat, ut appareat sanctus taliter, quod solum in ipsa fictione delectatur; qui est casus, de quo loquimur, non peccare mortaliter, sed solum venialiter. Colligitur secundo, etiam non semper peccare mortaliter, sed quandoque venialiter eundem ex eo, quod vltimo loco dicit S. Thomas de illo, qui simulat perfectionem sanctitatis, quæ non est de necessitate salutis. Nam qui simulat orationem, ut appareat perfectus, eam perfectionem simulat, quæ non est de necessitate salutis.

22. Secundum quod notandum venit est, quod illis verbis, *si per orationem simulatam curet solum sanctus apparere*, ea vox, *solum æquiuocationem affert, & male explicat doctrinam*, quam ibi affert S. Thomas: iuxta quam dicit, esse peccatum mortale simulare sanctitatem, scilicet quando taliter simulat, ut expresse nolit habere sanctitatem, quæ consistit in iustificatione. Ita enim ibi loquitur S. Thomas: *In hypocrisi duo sunt, scilicet defectus sanctitatis, & simulatio ipsius. Si ergo hypocrita dicatur*



catur ille, cuius intentio fertur ad utrumque, ut scilicet aliquis non curet sanctitatem habere, sed solum sanctus apparere, sicut consuevit accipi in sacra scriptura; sic manifestum est, quod est peccatum mortale. Sic S. Thomas. Vbi notabis ea verba, cuius intentio fertur ad utrumque. Peccat enim mortaliter, eo quod eius intentio, fertur expresse ad non habendam sanctitatem iustificationis. Quod autem loquatur S. Thomas de sanctitate iustificationis, patet ex verbis immediate sequentibus. Hæc enim subiungit. *Nullus enim totaliter priuatur sanctitate, nisi per peccatum mortale.* In eo autem deficit Filguera, quod cum hæc doctrina S. Thomæ ad peccatum mortale hypocrisis perat utrumque, & quod quis nolit habere sanctitatem, & quod velit apparere sanctus, Filguera videtur eam vocem solum applicare ad hoc secundum, quod velit apparere sanctus.

23. Tertium, etiam si dæremus semper peccare mortaliter eum, qui simulate orat, ut appareat sanctus, nõ inde colligi, quod peccat mortaliter, qui iurat verum sine animo iurandi. Tum quia qui ita iurat, non semper id facit ea intentione, ut appareat iurans. Tum etiam, quia est magna diuersitas inter utrumque: primo, quia quod quis velit apparere sanctus, est hypocrisis; quod autem velit apparere iurans, non video quomodo inficiatur vitio hypocrisis. Secundo, quia qui vult videri sanctus, ambitiosus est cuiusdam magnæ excellentiæ; qui autem vult videri iurans, non video quam excellentiam ambiat.

24. Iam vero ad instantiam respondeo distinguendo antecedens cū S. Thomæ: si per orationem simulate curet solum sanctus apparere [si simul eius intentio fertur, ad hoc quod nolit habere sanctitatem iustificationis] peccat mortaliter, concedo [ali-

ter] nego. Sicut etiam nego id, quod subiungitur, quod grauiter illuditur Deus ex ea orationis simulatione in casibus, in quibus iuxta S. Thomam solum peccatur venialiter.

25. Ad id, quod subiungitur, quod qui iurat sine animo iurandi solum curat iurans apparere, assero id esse falsum: quia sæpe potest contingere, quod quis iuret sine animo iurandi, & sine eo, quod eius intentio feratur ad hoc quod appareat iurans. Et dato quod eam intentionem habeat, non est tanta inordinatio, ut propterea ille damnandus sit de peccato lethali.

## CAPVT IV.

*Aliquæ dubitationes expediuntur.*

## SYMMARIVM.

*Qui narrat iuramentum alterius, quamuis ipse non habeat animum iurandi, ne venialiter quidem peccat. n. 27.*

*An qui iurat cum amphibologia, comprehendatur sub hac damnatione? num. 28. remissive.*

*An qui iurat, nihil affirmando, nec negando, contineatur sub hac damnatione? n. 29. & seqq.*

*Et quid, si habeat consuetudinem iurandi? n. 30.*

26. **D**ubitabis primo, an qui narrat iuramentum alterius exprimendo formam iuramenti, quam alter dixit, peccat saltem venialiter; & propositio affirmans, eum non peccare, contineatur sub hac damnatione Pontificis? Et videretur asserenda esse pars affirmatiua. Ideo enim diximus peccare saltem venialiter eum, qui iurat sine animo iurandi.